

Structural Model of Compassionate Love for Humanity Based on Personality Traits: The Mediating Role of Differentiation of Self

1. Atousa Malekabadi[✉]: Department of Psychology, SR.C, Islamic Azad University, Tehran, Iran

2. Roshanak Khodabakhsh Pirkalani^{*}: Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Education and Psychology Alzahra University, Tehran, Iran.

3. Ghazal Zandkarimi[✉]: Associate Professor, Refah Nonprofit University, Tehran, Iran

^{*}Corresponding Author's Email Address: rkhodabakhsh@alzahra.ac.ir

Abstract:

Objective: This study aimed to develop and test a structural model of compassionate love for humanity based on personality traits, with the mediating role of differentiation of self among university students in Tehran.

Methods and Materials: This descriptive, cross-sectional correlational study was conducted using structural equation modeling. The statistical population consisted of all university students in Tehran in 2023, from whom 300 participants were selected through purposive sampling according to predefined inclusion and exclusion criteria. Data were collected using the NEO Five-Factor Inventory, the Differentiation of Self Inventory, and the Short Revised Compassionate Love Scale for Humanity. Data analysis was performed using SPSS version 26 and AMOS version 24. Pearson correlation coefficients and structural equation modeling with maximum likelihood estimation were used to examine the hypothesized relationships.

Findings: The proposed model demonstrated satisfactory fit indices ($\chi^2/df=1.76$, RMSEA=0.05, CFI=0.98, NFI=0.96, GFI=0.95, and AGFI=0.92). Neuroticism ($\beta=0.100$, $p=0.020$), extraversion ($\beta=0.200$, $p<0.001$), and agreeableness ($\beta=0.370$, $p<0.001$) had significant positive direct effects on compassionate love for humanity, whereas the direct effects of openness to experience and conscientiousness were not significant. Differentiation of self had a significant positive direct effect on compassionate love for humanity ($\beta=0.440$, $p<0.001$). Significant indirect effects through differentiation of self were also observed for neuroticism ($\beta=-0.090$, $p<0.001$), extraversion ($\beta=0.050$, $p=0.003$), agreeableness ($\beta=0.040$, $p=0.030$), and conscientiousness ($\beta=0.125$, $p<0.001$), whereas the indirect effect of openness to experience was not statistically significant.

Conclusion: The findings indicate that compassionate love for humanity is influenced by specific personality traits and that differentiation of self plays both a direct and a mediating role in explaining compassionate orientation. Strengthening differentiation of self, emotional regulation, and adaptive interpersonal functioning may therefore contribute to the enhancement of compassionate attitudes among university students.

Keywords: Compassionate love for humanity, personality traits, differentiation of self, structural equation modeling, university students.

How to Cite: Malekabadi, A., Khodabakhsh Pirkalani, R., & Zandkarimi, G. (2027). Structural Model of Compassionate Love for Humanity Based on Personality Traits: The Mediating Role of Differentiation of Self. *Journal of Experimental and Cognitive Psychology*, 4(3), 1-20.

Received: 30 May 2026
Revised: 14 September 2026
Accepted: 23 September 2026
Initially Published: 25 September 2026
Final Publication: 23 August 2027

Copyright: © 2027 by the authors.
Published under the terms and conditions of Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

مدل ساختاری شفقت نسبت به بشریت بر اساس ویژگی‌های شخصیتی با نقش واسطه‌ای تمایزیافتگی خود

۱. آتوسا ملک آبادی¹: گروه روانشناسی، واحد علوم تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. روشنگر خدابخش پیرکلانی²: دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

۳. غزل زندکریمی³: دانشیار گروه روانشناسی، دانشکده رفاه تهران، تهران، ایران

*پست الکترونیک نویسنده مسئول: rkhodabakhsh@alzahra.ac.ir

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف تدوین و آزمون مدل ساختاری شفقت نسبت به بشریت بر اساس ویژگی‌های شخصیتی با نقش واسطه‌ای تمایزیافتگی خود در دانشجویان دانشگاه‌های شهر تهران انجام شد.

مواد و روش: پژوهش حاضر توصیفی-مقطعی از نوع همبستگی بود که با استفاده از مدل‌یابی معادلات ساختاری انجام شد. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان دانشگاه‌های شهر تهران در سال ۱۴۰۲ بود که از میان آنان ۳۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری هدفمند و بر اساس ملاک‌های ورود و خروج انتخاب شدند. ابزارهای گردآوری داده‌ها شامل پرسشنامه پنج‌عاملی شخصیت نئو، پرسشنامه تمایزیافتگی خود و نسخه کوتاه تجدیدنظرشده مقیاس عشق شفقت‌آمیز نسبت به بشریت بود. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۶ و AMOS نسخه ۲۴ و از طریق ضریب همبستگی پیرسون و مدل‌یابی معادلات ساختاری با روش بیشینه درست‌نمایی تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد مدل پیشنهادی از برازش مطلوبی برخوردار بود ($\chi^2/df=1.76$, $NFI=0.96$, $CFI=0.98$, $RMSEA=0.05$). روان‌رنجورخویی ($\beta=0.100$, $p=0.020$)، برون‌گرایی ($\beta=0.200$, $p<0.001$) و توافق‌پذیری ($\beta=0.370$, $p<0.001$) اثر مستقیم مثبت و معناداری بر شفقت نسبت به بشریت داشتند، در حالی که اثر مستقیم گشودگی به تجربه و وظیفه‌شناسی معنادار نبود. تمایزیافتگی خود نیز اثر مستقیم مثبت و معناداری بر شفقت نسبت به بشریت داشت ($\beta=0.440$, $p<0.001$). همچنین، اثرات غیرمستقیم روان‌رنجورخویی ($\beta=-0.090$, $p<0.001$)، برون‌گرایی ($\beta=0.050$, $p=0.003$)، توافق‌پذیری ($\beta=0.400$, $p=0.030$) و وظیفه‌شناسی ($\beta=0.125$, $p<0.001$) از طریق تمایزیافتگی خود معنادار بود، اما اثر غیرمستقیم گشودگی به تجربه معنادار نبود.

نتیجه‌گیری: یافته‌ها نشان دادند که شفقت نسبت به بشریت تحت تأثیر برخی ویژگی‌های شخصیتی قرار دارد و تمایزیافتگی خود علاوه بر اثر مستقیم، نقش واسطه‌ای مهمی در ارتباط میان تعدادی از ابعاد شخصیت و شفقت نسبت به بشریت ایفا می‌کند؛ بنابراین، تقویت تمایزیافتگی خود و مهارت‌های مرتبط با تنظیم هیجان و روابط بین‌فردی می‌تواند در ارتقای نگرش‌های شفقت‌آمیز در دانشجویان مؤثر باشد.

کلیدواژگان: شفقت نسبت به بشریت، ویژگی‌های شخصیتی، تمایزیافتگی خود، مدل‌یابی معادلات ساختاری، دانشجویان.

نحوه استناددهی: ملک آبادی، آتوسا، خدابخش پیرکلانی، روشنگر، و زندکریمی، غزل. (۱۴۰۶). مدل ساختاری شفقت نسبت به بشریت بر اساس ویژگی‌های شخصیتی با نقش واسطه‌ای تمایزیافتگی خود. *روانشناسی تجربی و شناختی*، ۴(۳)، ۱-۲۰.

تاریخ دریافت: ۹ خرداد ۱۴۰۵

تاریخ بازنگری: ۲۳ شهریور ۱۴۰۵

تاریخ پذیرش: ۱ مهر ۱۴۰۵

تاریخ انتشار اولیه: ۳ مهر ۱۴۰۵

تاریخ انتشار نهایی: ۱ شهریور ۱۴۰۶

مجوز و حق نشر: © ۱۴۰۶ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

Extended Abstract

Introduction

Compassionate love for humanity is an important construct in positive and social psychology that refers to a broad orientation of care, concern, altruistic motivation, and willingness to promote the well-being of other people, including individuals outside one's immediate circle of family and close relationships. Unlike forms of affection that are primarily directed toward familiar or emotionally close individuals, compassionate love for humanity reflects a more generalized concern for human welfare and a readiness to respond to the suffering and needs of others. Previous evidence has shown that compassionate love is associated with psychological well-being, positive interpersonal functioning, and adaptive social engagement (Kahana et al., 2021). The availability of a psychometrically supported Persian short revised version of the Compassionate Love Scale for Humanity has also facilitated the systematic examination of this construct in Iranian populations (Ghorbani et al., 2022). Contemporary perspectives further suggest that compassion depends on processes such as self-awareness, self-regulation, and the ability to transcend excessive self-focus, indicating that compassionate responding is rooted in both intrapersonal and interpersonal psychological capacities (Miller & Verhaeghen, 2022).

One important question concerns the individual differences that may explain why some people exhibit greater compassionate love for humanity than others. Personality traits provide a major framework for understanding such differences. Within the Five-Factor Model, neuroticism, extraversion, openness to experience, agreeableness, and conscientiousness represent relatively stable tendencies that influence emotional responses, social behavior, coping patterns, and interpersonal functioning. Previous research has demonstrated meaningful associations between personality traits and compassion-related variables, coping strategies, and communication skills (Özer, 2022). Studies conducted within the Big Five framework have

likewise shown that personality characteristics are related to self-compassion and other positive self-regulatory processes (Yang et al., 2023). In particular, agreeableness may facilitate compassionate behavior because it is associated with empathy, cooperation, trust, and concern for others, whereas extraversion may contribute through positive affect and greater social engagement. Conscientiousness may contribute indirectly through responsibility and self-regulation, while the role of neuroticism may be more complex because emotional sensitivity can increase responsiveness to suffering but may also interfere with effective emotional regulation.

However, the association between personality and compassionate love is unlikely to be exclusively direct. Psychological mechanisms that organize emotional functioning and interpersonal boundaries may help explain how relatively stable personality tendencies are translated into compassionate attitudes and behavior. Differentiation of self, a core construct in Bowen Family Systems Theory, is particularly relevant in this regard. It refers to the capacity to maintain a coherent sense of self while remaining emotionally connected to others, to distinguish cognitive processes from emotional reactions, and to preserve personal autonomy under interpersonal pressure (Calatrava et al., 2022). Individuals with higher differentiation of self are generally better able to maintain emotional balance, regulate interpersonal closeness and distance, and avoid excessive emotional fusion or disengagement. Research has linked differentiation of self to family functioning, anxiety, and psychological adjustment in young adults (Dolz-Del-Castellar & Oliver, 2021). Iranian research has also emphasized the relational, emotional, and cultural conditions involved in the development of differentiation of self (Seyedmajidi et al., 2025) and has identified relationships between personality dimensions and differentiation of self (Aysham & Mousavipour, 2023).

From a theoretical perspective, differentiation of self may facilitate compassionate love because compassion requires

emotional involvement without becoming overwhelmed by another person's distress. A highly differentiated individual may be able to recognize another person's suffering while maintaining sufficient emotional stability to respond constructively. Conversely, heightened emotional reactivity, fusion with others, or emotional cutoff may interfere with balanced compassionate responding. Previous evidence indicates that lower differentiation is associated with greater internal distress and maladaptive psychological processes (Hosack et al., 2023), whereas compassion-related capacities are closely associated with emotional regulation, adaptive self-relating, and psychological adjustment (Neff, 2023). Research has also identified relationships between differentiation of self and self-compassion (Dabbagh et al., 2023). Accordingly, differentiation of self may represent an important explanatory pathway through which personality traits become associated with compassionate love for humanity.

Despite growing research on personality, differentiation of self, and compassion-related constructs, relatively little attention has been devoted to examining these variables simultaneously within a structural model, particularly among Iranian university students. University students encounter diverse interpersonal environments, increasing independence, academic pressures, identity development, and expanding social responsibilities, making compassionate interpersonal orientation and effective emotional differentiation especially relevant. Therefore, the present study aimed to test a structural model of compassionate love for humanity based on personality traits, with the mediating role of differentiation of self among university students in Tehran.

Methods and Materials

The present study employed a descriptive, cross-sectional correlational design and used structural equation modeling to examine the proposed relationships among personality traits, differentiation of self, and compassionate love for humanity. The statistical population consisted of students enrolled at universities in Tehran in 2023. A total of 300

students were selected through purposive sampling according to predefined inclusion and exclusion criteria. Eligibility criteria included being a student at a university in Tehran, being at least 18 years old, providing informed consent, and completing the study questionnaires. Participants were excluded when they voluntarily withdrew, submitted substantially incomplete questionnaires, or demonstrated invalid or non-serious response patterns.

Personality traits were assessed using the 60-item NEO Five-Factor Inventory, which measures neuroticism, extraversion, openness to experience, agreeableness, and conscientiousness. Each personality dimension consists of 12 items rated on a five-point Likert scale. Differentiation of self was measured using the 46-item Self-Differentiation Inventory, which assesses emotional reactivity, emotional cutoff, I-position, and fusion with others. Items are rated on a six-point Likert scale, with higher overall scores reflecting greater differentiation of self. Compassionate love for humanity was assessed using the nine-item Short Revised Compassionate Love Scale for Humanity. The instrument evaluates altruistic concern, compassionate care toward strangers, and motivation to contribute to the welfare of humanity. Responses are scored on a seven-point Likert scale, with higher scores indicating greater compassionate love for humanity.

Data analysis was conducted using SPSS version 26 and AMOS version 24. Descriptive indices, including means, standard deviations, skewness, and kurtosis, were calculated. Pearson correlations were used to examine preliminary associations among the study variables. Before structural modeling, missing values, outliers, univariate and multivariate normality, linearity, and multicollinearity were assessed. Structural equation modeling with maximum likelihood estimation was then used to test the hypothesized model. Model fit was evaluated using the chi-square to degrees-of-freedom ratio, RMSEA, CFI, NFI, GFI, and AGFI. Direct and indirect standardized effects were examined, and the mediating role of differentiation of self

was assessed through indirect-effect testing. The statistical significance level was set at .05.

Findings

The sample consisted of 300 university students with a mean age of 32.20 years ($SD = 7.60$), ranging from 18 to 45 years. Of the participants, 147 (49.0%) were women and 153 (51.0%) were men. Regarding educational level, 161 students (53.7%) were undergraduates, 101 (33.7%) were master's students, and 38 (12.7%) were doctoral students. In addition, 127 participants (42.3%) were employed and 173 (57.7%) were unemployed. With respect to marital status, 134 participants (44.7%) were single, 139 (46.3%) were married, and 27 (9.0%) reported another marital status.

Descriptive analysis showed that the mean compassionate love for humanity score was 35.09 ($SD = 6.90$), while the mean total differentiation of self score was 153.90 ($SD = 27.60$). Among the personality dimensions, the means were 22.60 for neuroticism, 25.09 for extraversion, 24.30 for openness to experience, 24.20 for agreeableness, and 23.40 for conscientiousness. All skewness and kurtosis values fell within ± 3 , supporting acceptable univariate normality. The multivariate Mardia coefficient was 2.80, indicating acceptable multivariate normality. Tolerance and variance inflation factor values further indicated the absence of severe multicollinearity.

The proposed structural model demonstrated a satisfactory fit to the data. The chi-square to degrees-of-freedom ratio was 1.76, RMSEA was 0.05, CFI was 0.98, NFI was 0.96, GFI was 0.95, and AGFI was 0.92. These indices collectively supported the adequacy of the hypothesized structural model.

Path analysis indicated that neuroticism had a positive and significant direct effect on compassionate love for humanity ($\beta = 0.100$, $p = 0.020$). Extraversion also had a significant positive direct effect ($\beta = 0.200$, $p < 0.001$), while agreeableness demonstrated the strongest direct effect among the personality dimensions ($\beta = 0.370$, $p < 0.001$). In contrast, openness to experience ($\beta = 0.010$, $p = 0.697$) and conscientiousness ($\beta = 0.007$, $p = 0.885$) did not show

significant direct effects. Differentiation of self had a substantial positive direct effect on compassionate love for humanity ($\beta = 0.440$, $p < 0.001$).

The indirect-effect analysis showed that differentiation of self significantly mediated the relationships of several personality traits with compassionate love for humanity. Neuroticism had a significant negative indirect effect through differentiation of self ($\beta = -0.090$, $p < 0.001$). Extraversion showed a significant positive indirect effect ($\beta = 0.050$, $p = 0.003$), as did agreeableness ($\beta = 0.040$, $p = 0.030$) and conscientiousness ($\beta = 0.125$, $p < 0.001$). The indirect effect of openness to experience was not statistically significant ($\beta = -0.010$, $p = 0.648$). Thus, differentiation of self significantly mediated the relationships between neuroticism, extraversion, agreeableness, and conscientiousness and compassionate love for humanity, whereas no mediation was supported for openness to experience.

Discussion and Conclusion

The findings demonstrate that compassionate love for humanity is shaped by both stable personality characteristics and the individual's capacity for differentiation of self. Agreeableness emerged as the strongest personality-based direct predictor, suggesting that interpersonal tendencies characterized by cooperation, trust, and concern for others are particularly relevant to a generalized compassionate orientation. Extraversion also positively predicted compassionate love, which may reflect the contribution of social engagement, positive emotionality, and greater interpersonal involvement. The positive direct association of neuroticism suggests that heightened emotional sensitivity may, under some conditions, increase awareness of suffering and responsiveness to the emotional states of others.

However, the negative indirect effect of neuroticism through differentiation of self demonstrates the complexity of this association. Emotional sensitivity may facilitate awareness of suffering, but when it is accompanied by lower emotional differentiation, heightened reactivity may undermine the individual's ability to respond to others in a

stable and constructive manner. Thus, sensitivity to distress and the ability to regulate emotional boundaries appear to represent distinct processes with potentially opposing implications for compassionate responding.

The strongest overall psychological predictor was differentiation of self. Individuals who were better able to maintain emotional autonomy while remaining connected to others reported greater compassionate love for humanity. This finding suggests that compassion does not merely depend on emotional closeness or sensitivity. Rather, an adaptive compassionate orientation may require the capacity to engage with the suffering of others without becoming emotionally fused, overwhelmed, or detached. Differentiation of self may therefore provide the psychological balance necessary for combining emotional involvement with self-regulation.

The mediating findings further clarify the mechanisms linking personality to compassion. Extraversion and agreeableness appear to promote compassionate love partly through more adaptive interpersonal and emotional organization. Conscientiousness, despite having no significant direct effect, demonstrated a significant indirect effect through differentiation of self, suggesting that its relevance to compassion may operate primarily through self-regulatory processes rather than through an inherently compassionate interpersonal orientation. Openness to

experience, by contrast, was unrelated to compassionate love both directly and indirectly, indicating that intellectual flexibility and receptiveness to experience may not be sufficient to generate generalized compassionate concern.

Overall, the study supports a structural perspective in which compassionate love for humanity results from the interaction between dispositional personality tendencies and differentiation-related emotional and interpersonal capacities. The satisfactory fit of the model confirms the usefulness of considering differentiation of self as an intermediary mechanism connecting personality with compassionate social orientation. These findings may have practical implications for university counseling and psychosocial education, as interventions designed to strengthen emotional regulation, interpersonal boundaries, I-position, and balanced connectedness may contribute to greater compassionate engagement with others. In conclusion, personality traits—particularly agreeableness, extraversion, and neuroticism—were associated with compassionate love for humanity, while differentiation of self functioned as both a strong direct predictor and an important mediating mechanism linking several personality dimensions to compassionate love among university students.

مقدمه

شفقت نسبت به بشریت یکی از سازه‌های مهم در روان‌شناسی مثبت‌گرا و مطالعات مربوط به روابط انسانی است که به نگرش خیرخواهانه، احساس مراقبت، توجه به رنج دیگران، آمادگی برای حمایت از افراد فراتر از روابط نزدیک و انگیزه برای ارتقای رفاه انسان‌ها اشاره دارد. برخلاف اشکال محدودتر محبت که معمولاً متوجه اعضای خانواده، دوستان یا افراد دارای پیوند عاطفی مستقیم است، شفقت نسبت به بشریت دامنه‌ای گسترده‌تر دارد و می‌تواند افراد ناآشنا و حتی انسان‌ها را به‌عنوان یک کل دربر گیرد. چنین نگرشی با گرایش به کمک‌رسانی، توجه به نیازهای دیگران، احساس پیوند انسانی و رفتارهای نوع‌دوستانه ارتباط دارد و می‌تواند یکی از منابع مهم حفظ کیفیت روابط اجتماعی و بهزیستی روان‌شناختی باشد. شواهد نشان داده‌اند که برخورداری از نگرش‌های شفقت‌آمیز و محبت‌مبتنی بر توجه به دیگران، با سطوح بالاتر بهزیستی روان‌شناختی و سازگاری فردی همراه است (Kahana et al., 2021). همچنین، بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس شفقت نسبت به بشریت، امکان مطالعه معتبر این سازه را در جامعه ایرانی فراهم کرده و از کاربرد آن در پژوهش‌های روان‌شناختی حمایت کرده است (Ghorbani et al., 2022).

مفهوم شفقت در سال‌های اخیر نه‌تنها در حوزه روابط اجتماعی، بلکه در مطالعات مرتبط با خودتنظیمی، آگاهی هیجانی، بهزیستی، روابط بین‌فردی و سلامت روان نیز مورد توجه قرار گرفته است. از دیدگاه فرایندی، رفتار و نگرش شفقت‌آمیز مستلزم توانایی تشخیص هیجان‌ها، تنظیم پاسخ‌های شخصی، عبور از تمرکز افراطی بر خود و جهت‌گیری به سوی نیازهای دیگران است. بر این اساس، آگاهی از خود، خودتنظیمی و فراروی از خود به‌عنوان فرایندهایی معرفی شده‌اند که می‌توانند مسیر شکل‌گیری شفقت را تسهیل کنند (Miller & Verhaeghen, 2022). مطالعات حوزه شفقت به خود نیز نشان

داده‌اند که نگرش غیرقضاوتی، پذیرنده و حمایتگر نسبت به تجربه‌های دشوار، با طیف گسترده‌ای از پیامدهای روان‌شناختی مطلوب ارتباط دارد و می‌تواند زمینه لازم برای پاسخ‌دهی سالم‌تر به هیجان‌ها و روابط اجتماعی را فراهم سازد (Neff, 2023). در بافت‌های سازمانی نیز شفقت به‌عنوان یک منبع روان‌شناختی برای مقابله با فشار، خطا، تعارض و تجربه‌های منفی مورد توجه قرار گرفته است (Dodson & Heng, 2022). بنابراین، شفقت را می‌توان پدیده‌ای چندلایه دانست که هم به ظرفیت‌های درون‌فردی و هم به کیفیت جهت‌گیری فرد در قبال سایر انسان‌ها وابسته است.

یکی از پرسش‌های مهم در این زمینه آن است که چرا افراد از نظر میزان شفقت نسبت به دیگران و بشریت با یکدیگر تفاوت دارند. ویژگی‌های نسبتاً پایدار شخصیت می‌توانند بخشی از این تفاوت‌های فردی را تبیین کنند. مدل پنج‌عاملی شخصیت شامل روان‌رنجورخویی، برون‌گرایی، گشودگی به تجربه، توافق‌پذیری و وظیفه‌شناسی یکی از پرکاربردترین چارچوب‌ها برای بررسی تفاوت‌های فردی در هیجان، رفتار اجتماعی و شیوه تعامل با محیط است. یافته‌های پژوهشی نشان داده‌اند که صفات شخصیت با نحوه تجربه و ابراز شفقت، راهبردهای مقابله‌ای و مهارت‌های ارتباطی ارتباط دارند (Özer, 2022). همچنین، در بررسی روابط میان پنج عامل شخصیت و سازه‌های مرتبط با شفقت، مشخص شده است که ابعاد شخصیت می‌توانند تفاوت‌های قابل توجهی را در گرایش افراد به برخورد حمایتگرانه و غیرقضاوتی با خود و دیگران توضیح دهند (Yang et al., 2023). افزون بر این، شواهد داخلی نیز حاکی از آن است که ویژگی‌های شخصیت در کنار سایر فرایندهای روان‌شناختی می‌توانند با میزان شفقت و رفتارهای مبتنی بر مراقبت ارتباط داشته باشند (Zavardeh et al., 2024).

از میان پنج عامل شخصیت، توافق‌پذیری به‌طور نظری بیشترین نزدیکی را با گرایش‌های بین‌فردی مبتنی بر همدلی، اعتماد، همکاری و توجه به

دیگران دارد. فرد دارای توافق‌پذیری بالا معمولاً نسبت به نیازهای دیگران حساس‌تر است و تعارض‌های بین‌فردی را با رویکردی همکارانه‌تر مدیریت می‌کند. برون‌گرایی نیز به دلیل ارتباط با عاطفه مثبت، تعامل اجتماعی و جست‌وجوی ارتباط می‌تواند با احتمال بیشتر درگیر شدن در روابط حمایت‌گرانه همراه باشد. گشودگی به تجربه ممکن است از طریق انعطاف شناختی، پذیرش دیدگاه‌های متفاوت و توانایی درک تجارب انسانی متنوع با شفقت ارتباط یابد. وظیفه‌شناسی نیز می‌تواند از مسیر احساس مسئولیت و پایبندی به اصول اخلاقی در رفتارهای حمایت‌گرانه نقش داشته باشد. در مقابل، روان‌رنجورخویی به دلیل همراهی با حساسیت بیشتر به تهدید، نگرانی و بی‌ثباتی هیجانی ممکن است رابطه پیچیده‌تری با پاسخ‌های شفقت‌آمیز داشته باشد. یافته‌های مربوط به ویژگی‌های شخصیت و تنظیم هیجان نیز نشان می‌دهد که الگوهای شخصیتی می‌توانند بر شیوه مواجهه افراد با هیجان‌های دشوار و روابط بین‌فردی اثر بگذارند (Sharpe et al., 2024). مطالعات انجام‌شده در جمعیت ایرانی نیز نشان داده‌اند که ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و فردی می‌توانند با تفاوت‌های معنادار در ظرفیت‌های شفقت‌آمیز همراه باشند (Nofroosti et al., 2024).

با این حال، رابطه میان ویژگی‌های شخصیت و شفقت نسبت به بشریت احتمالاً صرفاً یک رابطه مستقیم نیست. متغیرهای سازمان‌دهنده فرایندهای هیجانی و بین‌فردی می‌توانند تعیین کنند که ویژگی‌های نسبتاً پایدار شخصیت چگونه به نگرش‌ها و رفتارهای اجتماعی تبدیل شوند. در این میان، تمایز یافتگی خود یکی از سازه‌های مهم در نظریه نظام‌های خانواده بوئن است که می‌تواند نقش واسطه‌ای معناداری در این ارتباط ایفا کند. تمایز یافتگی خود به ظرفیت فرد برای حفظ هویت و استقلال روان‌شناختی در عین حفظ ارتباط عاطفی با دیگران اشاره دارد. فرد تمایز یافته قادر است میان فرایندهای شناختی و هیجانی خود تمایز برقرار کند، در موقعیت‌های تنش‌زا واکنش‌های تکانشی

کمتری نشان دهد، موضع شخصی خود را بدون قطع ارتباط با دیگران حفظ کند و تحت فشارهای بین‌فردی از ثبات بیشتری برخوردار باشد (Calatrava et al., 2022). از این منظر، تمایز یافتگی خود صرفاً یک ویژگی فردی نیست، بلکه سازه‌ای است که نحوه تعامل فرد با خود، دیگران و نظام‌های اجتماعی را سازمان می‌دهد.

بررسی‌های تجربی نیز نشان داده‌اند که سطح تمایز یافتگی خود با کارکرد خانواده، اضطراب و کیفیت سازگاری روان‌شناختی در بزرگسالان جوان ارتباط دارد (Dolz-Del-Castellar & Oliver, 2021). افرادی که تمایز یافتگی بالاتری دارند، در روابط نزدیک کمتر تحت سلطه واکنش‌های هیجانی شدید قرار می‌گیرند و می‌توانند هم‌زمان با حفظ صمیمیت، مرزهای روان‌شناختی خود را نیز حفظ کنند. این توانایی می‌تواند برای شکل‌گیری شفقت نسبت به دیگران اهمیت داشته باشد، زیرا رفتار شفقت‌آمیز مستلزم آن است که فرد بتواند رنج یا نیاز دیگری را مشاهده کند، بدون آنکه به‌طور افراطی در آن غرق شود یا برای محافظت از خود به فاصله‌گیری هیجانی روی آورد. پژوهش‌های انجام‌شده در زمینه تمایز یافتگی خود در خانواده‌های ایرانی نیز نشان داده‌اند که شکل‌گیری این ظرفیت تحت تأثیر زمینه‌های ارتباطی، هیجانی و فرهنگی قرار دارد و باید آن را در بستر تعاملات خانوادگی و اجتماعی بررسی کرد (Seyedmajidi et al., 2025). همچنین، نتایج پژوهش‌های داخلی نشان داده‌اند که تمایز یافتگی خود با ابعاد شخصیت و برخی جهت‌گیری‌های روان‌شناختی رابطه دارد (Aysham & Mousavipour, 2023).

رابطه احتمالی میان تمایز یافتگی خود و شفقت را می‌توان از منظر تنظیم هیجان نیز توضیح داد. فردی که قادر به تفکیک افکار از هیجان‌هاست، هنگام مواجهه با رنج یا نیاز دیگری احتمالاً بهتر می‌تواند هیجان‌های شخصی خود را مدیریت کند و پاسخی سنجیده‌تر و حمایت‌گرانه‌تر ارائه دهد. از سوی دیگر، واکنش‌پذیری هیجانی شدید ممکن است موجب شود توجه فرد از نیاز دیگری

(2021). مطالعات انجام شده درباره فرایندهای هیجانی نیز نشان داده‌اند که هیجان‌های منفی، شیوه پردازش تهدید و کیفیت خودتنظیمی می‌توانند نقش واسطه‌ای مهمی میان ویژگی‌های شخصیتی و پیامدهای روان‌شناختی داشته باشند (Akinci & Gençöz, 2025). همچنین، برخی پژوهش‌ها بر اهمیت شفقت به خود، ذهنی‌سازی و بلوغ هیجانی در ارتباط میان ویژگی‌های فردی و سازگاری روان‌شناختی تأکید کرده‌اند (Almasi Koupayi & Khaleghipour, 2024; Mousavi & Khaleghipour, 2024). نتایج پژوهش‌های داخلی دیگر نیز نشان داده‌اند که شفقت می‌تواند با شیوه ادراک خود، خودارزیابی و کیفیت تجربه روان‌شناختی افراد رابطه داشته باشد (Behrouzizadeh et al., 2023; Sarafraz et al., 2021). مجموعه این یافته‌ها ضرورت توجه هم‌زمان به متغیرهای شخصیتی و سازوکارهای واسطه‌ای تنظیم‌کننده را برجسته می‌کند.

اهمیت بررسی چنین روابطی در جمعیت دانشجویی دوچندان است. دوره دانشجویی معمولاً با افزایش استقلال، گسترش شبکه روابط اجتماعی، مواجهه با گروه‌های متنوع، شکل‌گیری هویت حرفه‌ای و اجتماعی و تجربه فشارهای تحصیلی و بین‌فردی همراه است. توانایی حفظ مرزهای شخصی در کنار برقراری روابط همدلانه و حمایت‌گرانه می‌تواند نقش مهمی در سازگاری دانشجویان با این شرایط داشته باشد. حمایت اجتماعی نیز در پژوهش‌های مرتبط با سازگاری و رفتارهای مشکل‌زا به‌عنوان یک عامل محافظتی مهم شناخته شده است (Tahmasebi et al., 2021). از سوی دیگر، مطالعات مربوط به تفاوت‌های فردی نشان می‌دهند که کیفیت روابط و سازگاری اجتماعی می‌تواند تحت تأثیر ترکیبی از صفات شخصیتی، هیجان‌ها و منابع تنظیمی قرار گیرد (Yu et al., 2025). بنابراین، بررسی مدلی که در آن ویژگی‌های شخصیت از طریق سازوکارهای درون‌فردی و بین‌فردی بر شفقت

به آشفتگی شخصی خود منتقل شود. پژوهش‌های مرتبط با خودانتقادی و نشخوار فکری نشان داده‌اند که غرق شدن در ارزیابی‌های منفی و فرایندهای هیجانی کنترل‌نشده می‌تواند شرم و استرس را افزایش دهد (Milia et al., 2021). در مقابل، توانایی برخورد حمایت‌گرانه‌تر با تجربه‌های دشوار می‌تواند تنظیم هیجان و کیفیت سازگاری را تسهیل کند (Dabbagh et al., 2023). بنابراین، تمایز یافتگی خود ممکن است سازوکاری باشد که از طریق آن افراد، هیجان‌های ناشی از تعاملات اجتماعی را به شیوه‌ای متعادل‌تر پردازش کرده و ظرفیت خود را برای توجه به دیگران حفظ می‌کنند.

در همین راستا، پژوهش‌های مربوط به کارکردهای بین‌فردی نشان داده‌اند که بی‌ثباتی در سازمان هویت و ضعف در تنظیم تجارب درونی می‌تواند با مشکلات قابل توجهی در روابط همراه باشد (Biberdzic et al., 2023). همچنین، نحوه تجربه طردشدگی، شرم، دلبستگی و تنظیم هیجان از عوامل مهم در کیفیت روابط اجتماعی به شمار می‌روند (Reis et al., 2021; van Schie et al., 2021). مطالعات دیگری نیز نشان داده‌اند که سازوکارهای دفاعی و شیوه‌های تنظیم هیجان می‌توانند نقش مرکزی در نحوه مدیریت تهدیدهای بین‌فردی و حفظ تصویر از خود داشته باشند (Kampe et al., 2021). این یافته‌ها اگرچه در چارچوب‌های متفاوتی به دست آمده‌اند، در مجموع بر این نکته تأکید دارند که کیفیت عملکرد بین‌فردی تنها تابع ویژگی‌های سطحی رفتار نیست، بلکه به نحوه سازمان‌دهی هیجان، هویت و مرزهای روان‌شناختی فرد وابسته است. از این منظر، تمایز یافتگی خود می‌تواند یکی از سازه‌های کلیدی برای پیوند دادن صفات شخصیت با رفتارهای شفقت‌آمیز باشد.

از سوی دیگر، برخی پژوهش‌ها نشان داده‌اند که آسیب‌پذیری‌های مرتبط با تنظیم هیجان، خودارزیابی و روابط بین‌فردی می‌توانند با کاهش ظرفیت توجه متعادل به خود و دیگران همراه شوند (Ponzoni et al., 2021; Set,).

نگرش حمایتگرانه نسبت به دیگران منجر نمی‌شود (Freund et al., 2022).

این موضوع اهمیت بررسی مستقیم شفقت نسبت به بشریت را

به‌عنوان سازه‌ای مستقل از صرفاً نگرش فرد نسبت به خود نشان می‌دهد.

در مجموع، ادبیات موجود نشان می‌دهد که شفقت نسبت به بشریت

حاصل تعامل پیچیده‌ای میان صفات نسبتاً پایدار شخصیت، توانایی‌های تنظیم

هیجان، نحوه سازمان‌دهی روابط و ظرفیت حفظ مرزهای روان‌شناختی است.

اگرچه پژوهش‌های مختلف به بررسی ارتباط ویژگی‌های شخصیت با شفقت،

تمایز یافتگی خود با کارکردهای روان‌شناختی، و نقش فرایندهای هیجانی در

کیفیت روابط پرداخته‌اند، بررسی هم‌زمان ویژگی‌های پنج‌گانه شخصیت،

تمایز یافتگی خود و شفقت نسبت به بشریت در قالب یک مدل ساختاری،

به‌ویژه در جامعه دانشجویی ایران، همچنان نیازمند توجه بیشتر است. بررسی

چنین مدلی می‌تواند علاوه بر توسعه دانش نظری در زمینه عوامل شکل‌دهنده

شفقت انسانی، برای طراحی برنامه‌های آموزشی و مداخلات مبتنی بر ارتقای

تنظیم هیجان، کیفیت روابط، مسئولیت‌پذیری اجتماعی و نگرش‌های

حمایتگرانه در محیط‌های دانشگاهی نیز سودمند باشد.

بنابراین، هدف پژوهش حاضر تدوین و آزمون مدل ساختاری شفقت

نسبت به بشریت بر اساس ویژگی‌های شخصیتی با نقش واسطه‌ای

تمایز یافتگی خود در دانشجویان دانشگاه‌های شهر تهران بود.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش، پژوهشی توصیفی-مقطعی از نوع همبستگی بود که با استفاده از مدل‌یابی معادلات ساختاری انجام شد. جامعه آماری پژوهش را کلیه دانشجویان دانشگاه‌های شهر تهران در سال ۱۴۰۲ تشکیل دادند. با توجه به ماهیت مدل‌یابی معادلات ساختاری و ضرورت برخورداری از حجم نمونه کافی برای برآورد پایدار پارامترهای مدل، تعداد ۳۰۰ دانشجو به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. انتخاب این

نسبت به بشریت اثر بگذارند، می‌تواند درک دقیق‌تری از عوامل مؤثر بر رفتارهای انسانی و اجتماعی دانشجویان فراهم کند.

در سطح نظری، یکی از مزایای در نظر گرفتن تمایز یافتگی خود به‌عنوان

متغیر واسطه‌ای این است که می‌تواند توضیح دهد چرا یک ویژگی شخصیتی

واحد در افراد مختلف الزاماً به پیامدهای اجتماعی مشابهی منجر نمی‌شود. دو

فرد ممکن است از نظر یک صفت شخصیتی در سطح مشابهی قرار داشته

باشند، اما تفاوت آنان در توانایی تنظیم هیجان، حفظ موضع شخصی، مدیریت

نزدیکی و فاصله در روابط و مقاومت در برابر فشار هیجانی می‌تواند موجب

بروز رفتارهای بین‌فردی متفاوت شود. شواهد نشان داده‌اند که تمایز یافتگی

پایین‌تر می‌تواند با آشفتگی درونی بیشتر همراه باشد (Hosack et al., 2023)، در حالی که برخورداری از منابع تنظیمی و شفقت‌آمیز می‌تواند به

سازگاری بهتر در مواجهه با تجربه‌های چالش‌برانگیز کمک کند (Freund et al., 2022).

همچنین، یافته‌های مربوط به تفاوت‌های فرهنگی نشان

داده‌اند که نحوه بروز ویژگی‌های شخصیتی و روابط بین‌فردی می‌تواند از

بافت فرهنگی تأثیر پذیرد و بنابراین بررسی این روابط در جوامع مختلف

اهمیت دارد (Jauk et al., 2021).

برخی پژوهش‌ها نیز بر این نکته تأکید کرده‌اند که ابعاد شخصیت و

سازوکارهای خودتنظیمی باید به‌صورت پیوسته و چندبعدی بررسی شوند،

زیرا مرزهای میان سازگاری و ناسازگاری روان‌شناختی اغلب مطلق نیستند و

کیفیت عملکرد فرد به تعامل چندین عامل بستگی دارد (Miller et al., 2021).

در پژوهش‌های مربوط به ویژگی‌های پیچیده شخصیت نیز نقش

هیجان‌ها، دفاع‌های روان‌شناختی و روابط بین‌فردی به‌طور مستمر برجسته

شده است (Ghaderi Baghejan, 2022). افزون بر این، برخی مطالعات بر

اهمیت تفاوت میان منابع درون‌فردی و شیوه جهت‌گیری فرد به سوی دیگران

تأکید کرده‌اند و نشان داده‌اند که برخورد مثبت با خود الزاماً به همان میزان به

حجم نمونه با توجه به توصیه‌های موجود درباره کفایت نمونه در تحلیل‌های چندمتغیری و مدل‌یابی معادلات ساختاری انجام شد؛ به گونه‌ای که حجم نمونه ۲۰۰ نفر برای بسیاری از مدل‌های ساختاری قابل قبول و حجم نمونه ۳۰۰ نفر در طبقه‌بندی کامری و لی در سطح خوب ارزیابی شده است. نمونه‌گیری به شیوه هدفمند و بر اساس ملاک‌های ورود و خروج انجام شد. ملاک‌های ورود شامل دانشجو بودن در یکی از دانشگاه‌های شهر تهران در سال ۱۴۰۲، داشتن حداقل ۱۸ سال سن، تمایل و رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش و تکمیل کامل پرسشنامه‌های پژوهش بود. انصراف داوطلبانه در هر مرحله از مطالعه، ناقص بودن بخش قابل توجهی از پاسخ‌ها، مشاهده الگوهای پاسخ‌دهی نامعتبر نظیر پاسخ‌های یکنواخت یا تصادفی و عدم همکاری کافی در تکمیل ابزارها نیز به عنوان ملاک‌های خروج در نظر گرفته شد. پس از اخذ مجوزهای لازم، پژوهشگر از دانشجویان واجد شرایط برای شرکت در مطالعه دعوت کرد و پرسشنامه‌ها به صورت خودگزارشی در اختیار آنان قرار گرفت. پیش از پاسخ‌گویی، هدف پژوهش، اختیاری بودن مشارکت، محرمانه ماندن اطلاعات و امکان خروج از پژوهش در هر مرحله برای شرکت‌کنندگان توضیح داده شد و رضایت آگاهانه آنان برای مشارکت اخذ گردید. اطلاعات جمع‌آوری شده بدون درج نام و مشخصات هویتی تحلیل شد و صرفاً در چارچوب اهداف علمی پژوهش مورد استفاده قرار گرفت.

پرسشنامه پنج‌عاملی شخصیت نئو: برای سنجش ویژگی‌های شخصیتی از فرم کوتاه پرسشنامه پنج‌عاملی شخصیت نئو استفاده شد. این پرسشنامه توسط مک‌کری و کاستا طراحی شده و شامل ۶۰ گویه است که پنج عامل اصلی شخصیت شامل روان‌رنجورخویی، برون‌گرایی، گشودگی به تجربه، توافق‌پذیری و وظیفه‌شناسی را ارزیابی می‌کند. هر یک از عوامل شخصیت با ۱۲ گویه سنجیده می‌شود. پاسخ‌ها بر اساس طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای از صفر برای «کاملاً مخالفم» تا چهار برای «کاملاً موافقم» نمره‌گذاری می‌شوند و

بنابراین دامنه نمره هر یک از ابعاد بین صفر تا ۴۸ قرار دارد. نمره بالاتر در هر بعد بیانگر برجستگی بیشتر همان ویژگی شخصیتی است. شواهد روان‌سنجی این ابزار در مطالعات مختلف، پایایی و اعتبار مناسب آن را تأیید کرده‌اند. در بررسی‌های طولی، ضرایب پایایی ابعاد اصلی شخصیت در محدوده قابل قبول گزارش شده‌اند. همچنین در هنجاریابی ایرانی این پرسشنامه توسط گروسی فرشی بر روی ۲۰۰۰ دانشجو، ضرایب همبستگی مربوط به ابعاد اصلی بین ۰.۵۶ تا ۰.۸۷ و ضرایب آلفای کرونباخ برای روان‌رنجورخویی، برون‌گرایی، گشودگی به تجربه، توافق‌پذیری و وظیفه‌شناسی به ترتیب ۰.۸۶، ۰.۷۳، ۰.۵۶، ۰.۶۸ و ۰.۸۷ گزارش شد. سایر مطالعات داخلی و خارجی نیز به طور کلی شواهد قابل قبولی درباره همسانی درونی و ساختار عاملی این ابزار ارائه کرده‌اند.

پرسشنامه تمایز یافتگی خود: برای سنجش تمایز یافتگی خود از پرسشنامه تمایز یافتگی خود اسکورن و فریدلندر استفاده شد که بر مبنای نظریه نظام‌های خانواده بوئن تدوین شده است. این ابزار یک پرسشنامه خودگزارشی ۴۶ گویه‌ای است که میزان توانایی افراد در حفظ تعادل میان فرایندهای هیجانی و عقلانی و همچنین حفظ استقلال روان‌شناختی در روابط بین‌فردی مهم را ارزیابی می‌کند. پرسشنامه شامل چهار خرده‌مقیاس واکنش‌پذیری هیجانی، گسلش عاطفی، جایگاه من و هم‌آمیختگی با دیگران است. پاسخ‌گویی به گویه‌ها بر اساس طیف لیکرت شش‌درجه‌ای انجام می‌شود و با در نظر گرفتن گویه‌های دارای نمره‌گذاری معکوس، دامنه نمره کل پرسشنامه از ۴۶ تا ۲۷۶ متغیر است. نمره بالاتر نشان‌دهنده سطح بیشتر تمایز یافتگی خود و توانایی بالاتر فرد در حفظ استقلال هیجانی و شناختی در روابط است، در حالی که نمره پایین‌تر نشان‌دهنده تمایز یافتگی کمتر است. در مطالعات انجام‌شده در ایران، روایی صوری، محتوایی و ملاکی این پرسشنامه مطلوب گزارش شده و ضریب آلفای کرونباخ آن در سطح قابل قبول و بالاتر از ۰.۷۰ به دست آمده

است. بر این اساس، این پرسشنامه از ویژگی‌های روان‌سنجی مناسب برای ارزیابی تمایز یافتگی خود در جمعیت دانشجویی برخوردار است.

نسخه کوتاه تجدیدنظر شده مقیاس عشق شفقت‌آمیز نسبت به بشریت: برای سنجش شفقت نسبت به بشریت از نسخه کوتاه تجدیدنظر شده مقیاس عشق شفقت‌آمیز نسبت به بشریت استفاده شد. نسخه اصلی مقیاس عشق شفقت‌آمیز توسط اسپریچر و فهر در سال ۲۰۰۵ تدوین شد و نسخه کوتاه تجدیدنظر شده آن توسط چیسو و همکاران در سال ۲۰۲۰ ارائه گردید. نسخه کوتاه دارای ۹ گویه است که از نسخه اصلی ۲۱ گویه‌ای استخراج شده‌اند و ساختاری تک‌عاملی دارد. این ابزار میزان احساس مراقبت و نگرانی نسبت به افراد ناآشنا، گرایش به توجه ایثارگرانه به دیگران و انگیزه کمک به انسان‌ها را ارزیابی می‌کند. پاسخ‌دهندگان هر گویه را بر اساس یک طیف لیکرت هفت‌درجه‌ای از یک، معادل «اصلاً در مورد من درست نیست»، تا هفت، معادل «کاملاً در مورد من درست است»، ارزیابی می‌کنند و نمره بالاتر نشان‌دهنده سطح بیشتر شفقت نسبت به بشریت است. در مطالعه چیسو و همکاران، ضریب پایایی این مقیاس ۰.۹۰۸ گزارش شد که بیانگر همسانی درونی مطلوب آن است. همچنین، ارتباط مثبت مقیاس با عزت نفس، عاطفه مثبت و رضایت از زندگی و ارتباط منفی آن با عاطفه منفی و اضطراب، شواهدی در حمایت از روایی همگرا و واگرایی ابزار فراهم کرده است. در مطالعات داخلی نیز این ابزار مورد بررسی و اعتباریابی قرار گرفته و ضریب آلفای کرونباخ نمره کل آن در سطح مطلوب گزارش شده است.

تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو سطح توصیفی و استنباطی انجام شد. در مرحله نخست، داده‌های جمع‌آوری شده از نظر کامل بودن پاسخ‌ها، وجود داده‌های نامعتبر و الگوهای پاسخ‌دهی غیرعادی بررسی شدند و موارد فاقد شرایط لازم از مجموعه داده‌ها کنار گذاشته شدند. سپس برای توصیف ویژگی‌های متغیرهای پژوهش از شاخص‌های آمار توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار،

دامنه تغییرات، چولگی و کشیدگی استفاده شد. به منظور بررسی روابط دو متغیری اولیه میان ویژگی‌های شخصیتی، تمایز یافتگی خود و شفقت نسبت به بشریت، ضرایب همبستگی گشتاوری پیرسون محاسبه شد. تحلیل‌های اولیه و آمار توصیفی با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ انجام گرفت. پیش از آزمون مدل ساختاری، پیش‌فرض‌های لازم شامل بررسی توزیع متغیرها، داده‌های پرت و مناسب بودن ماتریس همبستگی ارزیابی شد. در ادامه، برای آزمون مدل مفهومی پژوهش و تعیین روابط مستقیم و غیرمستقیم میان متغیرها از مدل‌یابی معادلات ساختاری در نرم‌افزار AMOS نسخه ۲۴ و روش برآورد بیشینه درست‌نمایی استفاده شد. در مدل پیشنهادی، ابعاد ویژگی‌های شخصیتی به‌عنوان متغیرهای پیش‌بین، تمایز یافتگی خود به‌عنوان متغیر میانجی و شفقت نسبت به بشریت به‌عنوان متغیر پیامد در نظر گرفته شدند. برازش مدل با استفاده از مجموعه‌ای از شاخص‌های برازش مطلق، تطبیقی و مقتصد ارزیابی شد که شامل نسبت کای‌دو به درجه آزادی، شاخص برازش تطبیقی، شاخص تاکر-لویس، شاخص برازش هنجار شده و ریشه میانگین مجزورات خطای تقریب بود. نسبت کای‌دو به درجه آزادی کمتر از ۵ به‌عنوان مقدار قابل قبول و مقادیر نزدیک به ۰.۹۰ یا بالاتر برای شاخص‌های برازش تطبیقی به‌عنوان شواهدی از برازش قابل قبول مدل در نظر گرفته شد؛ همچنین مقادیر پایین‌تر RMSEA نشان‌دهنده برازش مطلوب‌تر مدل بودند. پس از تأیید کفایت برازش مدل، ضرایب مسیر استاندارد شده و سطح معناداری آنها برای بررسی اثرات مستقیم تفسیر شدند. به منظور آزمون نقش میانجی تمایز یافتگی خود در رابطه میان ویژگی‌های شخصیتی و شفقت نسبت به بشریت، اثرات غیرمستقیم با استفاده از روش بوت‌استرپ و فاصله اطمینان مربوط به اثرات غیرمستقیم ارزیابی شدند. معناداری اثر میانجی زمانی تأیید شد که فاصله اطمینان بوت‌استرپ اثر غیرمستقیم شامل مقدار صفر نبود. سطح معناداری آماری در تمامی تحلیل‌ها ۰.۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

نفر (۵۳.۷ درصد) در مقطع کارشناسی، ۱۰۱ نفر (۳۳.۷ درصد) در مقطع کارشناسی ارشد و ۳۸ نفر (۱۲.۷ درصد) در مقطع دکتری تحصیل می‌کردند. همچنین، ۱۲۷ نفر (۴۲.۳ درصد) شاغل و ۱۷۳ نفر (۵۷.۷ درصد) فاقد شغل بودند. از نظر وضعیت تأهل نیز ۱۳۴ نفر (۴۴.۷ درصد) مجرد، ۱۳۹ نفر (۴۶.۳ درصد) متأهل و ۲۷ نفر (۹.۰ درصد) دارای سایر وضعیت‌های تأهل بودند.

در این پژوهش ۳۰۰ دانشجوی دانشگاه‌های شهر تهران شرکت داشتند. میانگین سنی شرکت‌کنندگان ۳۲.۲۰ سال با انحراف استاندارد ۷.۶۰ سال بود و دامنه سنی آنان از ۱۸ تا ۴۵ سال متغیر بود. از نظر جنسیت، ۱۴۷ نفر (۴۹.۰ درصد) زن و ۱۵۳ نفر (۵۱.۰ درصد) مرد بودند. از نظر مقطع تحصیلی، ۱۶۱

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	چولگی	کشدگی
روان‌رنجورخویی	۲۲.۶۰	۶.۹۶	۰.۰۳۸	-۰.۳۰۳
برون‌گرایی	۲۵.۰۹	۶.۷۷	-۰.۱۲۶	-۰.۰۷۲
گشودگی به تجربه	۲۴.۳۰	۶.۳۶	-۰.۱۱۷	۰.۳۸۳
توافق‌پذیری	۲۴.۲۰	۶.۶۴	-۰.۰۹۴	-۰.۲۴۵
وظیفه‌شناسی	۲۳.۴۰	۶.۵۳	۰.۱۲۴	-۰.۰۵۴
هم‌آمیختگی با دیگران	۳۹.۱۰	۷.۴۲	-۰.۰۱۰	-۰.۱۴۹
جایگاه من	۳۷.۹۰	۷.۲۴	۰.۱۲۴	۰.۰۲۵
گسلش عاطفی	۳۸.۳۰	۷.۰۶	-۰.۰۷۰	۰.۰۰۱
واکنش هیجانی	۳۸.۴۰	۷.۰۲	۰.۱۳۰	۰.۰۰۳
نمره کل تمایزیافتگی خود	۱۵۳.۹۰	۲۷.۶۰	۰.۰۳۰	-۰.۰۲۸
شفقت نسبت به بشریت	۳۵.۰۹	۶.۹۰	۰.۱۶۶	۰.۶۰۷

جایگزینی میانه مدیریت شدند و پس از استانداردسازی نمرات، داده‌های پرت بر اساس مقادیر Z خارج از محدوده ± 2.58 شناسایی و مدیریت شدند. بررسی نرمال بودن تک‌متغیری نشان داد که تمامی مقادیر چولگی و کشدگی در دامنه ± 3 قرار داشتند. افزون بر این، ضریب کشدگی چندمتغیری مardia برابر با ۲۸۰ به دست آمد که کمتر از مقدار ملاک ۵ بود و برقراری مفروضه نرمال بودن چندمتغیری را نشان داد. بررسی نمودارهای پراکنش نیز وجود روابط تقریباً خطی میان متغیرهای مدل را تأیید کرد. برای بررسی هم‌خطی چندگانه، شاخص‌های تحمل و عامل تورم واریانس محاسبه شدند. در ابعاد شخصیت، مقادیر تحمل از ۰.۸۲۷ تا ۰.۹۸۳ و مقادیر VIF از ۱.۰۱ تا ۱.۲۰ متغیر بود و در مؤلفه‌های تمایزیافتگی خود نیز مقادیر تحمل از ۰.۱۱۹ تا ۰.۱۳۴ و مقادیر

بر اساس نتایج جدول ۱، میانگین نمره شفقت نسبت به بشریت برابر با ۳۵.۰۹ با انحراف استاندارد ۶.۹۰ و میانگین نمره کل تمایزیافتگی خود برابر با ۱۵۳.۹۰ با انحراف استاندارد ۲۷.۶۰ بود. در میان ابعاد شخصیت، برون‌گرایی با میانگین ۲۵.۰۹ بیشترین و روان‌رنجورخویی با میانگین ۲۲.۶۰ کمترین میانگین را نشان داد. همچنین، مقادیر چولگی متغیرهای پژوهش بین -۰.۱۲۶ تا ۰.۱۶۶ و مقادیر کشدگی بین -۰.۳۰۳ تا ۰.۶۰۷ قرار داشتند. قرار گرفتن تمامی این مقادیر در دامنه ± 3 نشان داد که توزیع تک‌متغیری متغیرهای پژوهش از نرمال بودن قابل قبولی برخوردار بود. پیش از اجرای مدل‌یابی معادلات ساختاری، مفروضه‌های لازم بررسی شد. داده‌های مفقوده مشاهده‌شده در متغیرهای پژوهش با استفاده از روش

VIF از ۷.۴۷ تا ۸.۴۲ قرار داشتند. از آنجا که تمام مقادیر تحمل بیش از ۰.۱۰ و تمام مقادیر VIF کمتر از ۱۰ بودند، شواهدی از هم خطی چندگانه شدید مشاهده نشد. در مجموع، نتایج بررسی مفروضه‌ها نشان داد که داده‌ها برای اجرای مدل‌یابی معادلات ساختاری با روش بیشینه درست‌نمایی مناسب بودند. نتایج ارزیابی برازش مدل ساختاری نشان داد که مدل پیشنهادی پژوهش از برازش مطلوبی با داده‌های مشاهده‌شده برخوردار بود. نسبت کای دو به درجه آزادی برابر با ۱.۷۶ به دست آمد که پایین‌تر از مقدار ملاک ۳ بود. همچنین، مقدار RMSEA برابر با ۰.۰۵ بود که نشان‌دهنده خطای تقریب پایین مدل است. شاخص‌های برازش تطبیقی و نیکویی برازش نیز در محدوده مطلوب قرار داشتند؛ به‌طوری‌که CFI برابر با ۰.۹۸، NFI برابر با ۰.۹۶، GFI برابر با ۰.۹۵ و AGFI برابر با ۰.۹۲ به دست آمد. قرار گرفتن تمام شاخص‌های برازش افزایشی و مطلق در سطح بالاتر از ۰.۹۰ و مقدار مناسب RMSEA نشان داد که ساختار پیشنهادی روابط میان ویژگی‌های شخصیتی، تمایز یافتگی خود و شفقت نسبت به بشریت با داده‌های تجربی سازگاری مناسبی دارد و مدل ساختاری پژوهش قابل قبول است.

جدول ۲. نتایج تحلیل مسیر اثرات مستقیم و غیرمستقیم مدل ساختاری شفقت نسبت به بشریت

متغیر پیش‌بین	متغیر ملاک	نوع اثر	β استاندارد شده	آماره آزمون	p
روان‌رنجورخویی	شفقت نسبت به بشریت	مستقیم	۰.۱۰۰	۲.۲۲	۰.۰۲۰
برون‌گرایی	شفقت نسبت به بشریت	مستقیم	۰.۲۰۰	۴.۵۰	<۰.۰۰۱
گشودگی به تجربه	شفقت نسبت به بشریت	مستقیم	۰.۰۱۰	۰.۳۹	۰.۶۹۷
توافق‌پذیری	شفقت نسبت به بشریت	مستقیم	۰.۳۷۰	۸.۲۲	<۰.۰۰۱
وظیفه‌شناسی	شفقت نسبت به بشریت	مستقیم	۰.۰۰۷	۰.۱۴	۰.۸۸۵
تمایز یافتگی خود	شفقت نسبت به بشریت	مستقیم	۰.۴۴۰	۷.۳۰	<۰.۰۰۱
روان‌رنجورخویی	شفقت نسبت به بشریت	غیرمستقیم از طریق تمایز یافتگی خود	-۰.۰۹۰	-۳.۹۵	<۰.۰۰۱
برون‌گرایی	شفقت نسبت به بشریت	غیرمستقیم از طریق تمایز یافتگی خود	۰.۰۵۰	۲.۴۸	۰.۰۰۳
گشودگی به تجربه	شفقت نسبت به بشریت	غیرمستقیم از طریق تمایز یافتگی خود	-۰.۰۱۰	-۰.۴۴	۰.۶۴۸
توافق‌پذیری	شفقت نسبت به بشریت	غیرمستقیم از طریق تمایز یافتگی خود	۰.۰۴۰	۲.۱۵	۰.۰۳۰
وظیفه‌شناسی	شفقت نسبت به بشریت	غیرمستقیم از طریق تمایز یافتگی خود	۰.۱۲۵	۴.۸۵	<۰.۰۰۱

نتایج تحلیل مسیر در جدول ۲ نشان داد که از میان ابعاد پنج‌گانه شخصیت، روان‌رنجورخویی دارای اثر مستقیم مثبت و معنادار بر شفقت نسبت به بشریت بود ($\beta=۰.۱۰۰$, $p=۰.۰۲۰$). برون‌گرایی نیز اثر مستقیم مثبت و معنادار بر شفقت نسبت به بشریت نشان داد ($\beta=۰.۲۰۰$, $p<۰.۰۰۱$) و توافق‌پذیری با ضریب استاندارد ۰.۳۷۰ قوی‌ترین اثر مستقیم را در میان ابعاد شخصیت بر شفقت نسبت به بشریت داشت ($p<۰.۰۰۱$). در مقابل، اثر مستقیم گشودگی به تجربه ($\beta=۰.۰۱۰$, $p=۰.۶۹۷$) و وظیفه‌شناسی ($\beta=۰.۰۰۷$, $p=۰.۸۸۵$) معنادار نبود. همچنین، تمایز یافتگی خود اثر مستقیم مثبت و معنادار بر شفقت نسبت به بشریت داشت ($\beta=۰.۴۴۰$, $p<۰.۰۰۱$). بررسی اثرات غیرمستقیم نیز نشان داد که تمایز یافتگی خود در رابطه روان‌رنجورخویی با شفقت نسبت به بشریت دارای اثر میانجی منفی و معنادار بود ($\beta=-۰.۰۹۰$, $p<۰.۰۰۱$), در حالی که اثر غیرمستقیم برون‌گرایی ($\beta=۰.۰۵۰$, $p=۰.۰۰۳$), توافق‌پذیری ($\beta=۰.۰۴۰$, $p=۰.۰۳۰$) و وظیفه‌شناسی ($\beta=۰.۱۲۵$, $p<۰.۰۰۱$) بر شفقت نسبت به بشریت از طریق تمایز یافتگی خود مثبت و معنادار بود. اثر غیرمستقیم گشودگی به

تجربه از طریق تمایز یافتگی خود معنادار نبود ($\beta = -0.010$, $p = 0.648$). بنابراین، یافته‌ها نشان دادند که تمایز یافتگی خود در ارتباط میان چهار بعد روان‌رنجورخویی، برون‌گرایی، توافق‌پذیری و وظیفه‌شناسی با شفقت نسبت به بشریت نقش میانجی معناداری دارد، در حالی که این نقش برای گشودگی به تجربه تأیید نشد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی مدل ساختاری شفقت نسبت به بشریت بر اساس ویژگی‌های شخصیتی با نقش واسطه‌ای تمایز یافتگی خود در دانشجویان بود. یافته‌های مدل‌یابی معادلات ساختاری نشان داد که مدل پیشنهادی از برازش مطلوبی برخوردار است و مجموعه‌ای از روابط مستقیم و غیرمستقیم میان ابعاد شخصیت، تمایز یافتگی خود و شفقت نسبت به بشریت مشاهده شد. در سطح اثرات مستقیم، روان‌رنجورخویی، برون‌گرایی و توافق‌پذیری به‌طور معناداری شفقت نسبت به بشریت را پیش‌بینی کردند، در حالی که گشودگی به تجربه و وظیفه‌شناسی اثر مستقیم معناداری بر این متغیر نداشتند. همچنین، تمایز یافتگی خود اثر مستقیم مثبت و معناداری بر شفقت نسبت به بشریت داشت. در سطح اثرات غیرمستقیم نیز تمایز یافتگی خود رابطه روان‌رنجورخویی، برون‌گرایی، توافق‌پذیری و وظیفه‌شناسی با شفقت نسبت به بشریت را به‌طور معناداری میانجی‌گری کرد، اما اثر غیرمستقیم گشودگی به تجربه از طریق تمایز یافتگی خود معنادار نبود. این الگو نشان می‌دهد که برای تبیین شفقت نسبت به بشریت، توجه هم‌زمان به صفات پایدار شخصیت و سازوکارهای تنظیم‌کننده هیجانی و بین‌فردی اهمیت دارد.

نخستین یافته نشان داد که روان‌رنجورخویی دارای اثر مستقیم مثبت و معناداری بر شفقت نسبت به بشریت است. این نتیجه در نگاه نخست ممکن است با انتظار نظری مبنی بر همراهی روان‌رنجورخویی با هیجان‌های منفی و

بی‌ثباتی هیجانی متفاوت به نظر برسد، اما می‌توان آن را از چند منظر تبیین کرد. افراد دارای روان‌رنجورخویی بالاتر معمولاً حساسیت بیشتری نسبت به هیجان‌های منفی، نگرانی و نشانه‌های تهدید دارند و این حساسیت ممکن است در برخی شرایط، آگاهی آنان را نسبت به رنج و ناراحتی دیگران نیز افزایش دهد. به بیان دیگر، تجربه گسترده‌تر هیجان‌های ناخوشایند ممکن است فرد را نسبت به رنج انسانی حساس‌تر سازد، هرچند این حساسیت الزاماً به معنای تنظیم هیجانی بهتر نیست. یافته‌های مربوط به رابطه ویژگی‌های شخصیت با شفقت و راهبردهای مقابله‌ای نیز نشان داده‌اند که صفات هیجانی می‌توانند در نحوه پاسخ‌دهی افراد به تجربه‌های دشوار خود و دیگران نقش داشته باشند (Özer, 2022). همچنین، مطالعات مربوط به خودآگاهی و شفقت نشان داده‌اند که افزایش آگاهی نسبت به تجارب هیجانی می‌تواند یکی از مسیرهای شکل‌گیری پاسخ‌های شفقت‌آمیز باشد (Miller & Verhaeghen, 2022).

در عین حال، یافته مهم‌تر این بود که اثر غیرمستقیم روان‌رنجورخویی بر شفقت نسبت به بشریت از طریق تمایز یافتگی خود منفی و معنادار بود. این نتیجه نشان می‌دهد که اگرچه حساسیت هیجانی مرتبط با روان‌رنجورخویی ممکن است به‌صورت مستقیم با افزایش توجه به رنج دیگران همراه باشد، اما هنگامی که این ویژگی با کاهش تمایز یافتگی خود، واکنش‌پذیری هیجانی بیشتر و دشواری در حفظ مرزهای روان‌شناختی همراه شود، می‌تواند از ظرفیت شفقت پایدار و متعادل بکاهد. پژوهش‌های پیشین نشان داده‌اند که تمایز یافتگی پایین با آشفتگی درونی بیشتر، دشواری در تنظیم هیجان و مشکلات روابط بین‌فردی همراه است (Hosack et al., 2023). همچنین، رابطه تمایز یافتگی خود با اضطراب و کارکرد خانواده نشان داده است که سطوح پایین این سازه می‌تواند فرد را در برابر فشارهای هیجانی آسیب‌پذیرتر سازد (Dolz-Del-Castellar & Oliver, 2021). بنابراین، می‌توان استدلال

کرد که حساسیت هیجانی زمانی می‌تواند به شفقت سازنده منتهی شود که فرد توانایی کافی برای تنظیم هیجان و حفظ تمایز میان تجارب خود و دیگری داشته باشد.

یافته دیگر پژوهش نشان داد که برون‌گرایی اثر مستقیم مثبت و معناداری بر شفقت نسبت به بشریت دارد. این نتیجه از نظر نظری قابل انتظار است، زیرا برون‌گرایی با عاطفه مثبت، گرایش به تعامل اجتماعی، فعالیت بین‌فردی و تمایل به مشارکت در روابط همراه است. افراد برون‌گرا معمولاً فرصت‌های بیشتری برای تعامل با دیگران دارند و همین امر می‌تواند زمینه شناخت بهتر نیازهای انسانی و مشارکت بیشتر در رفتارهای حمایت‌گرانه را فراهم کند. مطالعات انجام‌شده در چارچوب پنج عامل شخصیت نیز نشان داده‌اند که برون‌گرایی می‌تواند با مؤلفه‌های مثبت روابط اجتماعی، مهارت‌های ارتباطی و ظرفیت‌های شفقت‌آمیز ارتباط داشته باشد (Özer, 2022; Yang et al., 2023). همچنین، پژوهش‌های مربوط به شفقت نشان داده‌اند که عاطفه مثبت و گرایش به ارتباط اجتماعی می‌تواند ظرفیت فرد برای پاسخ‌دهی حمایت‌گرانه به دیگران را تسهیل کنند (Kahana et al., 2021).

افزون بر اثر مستقیم، برون‌گرایی از طریق تمایز‌یافتگی خود نیز اثر غیرمستقیم مثبت و معناداری بر شفقت نسبت به بشریت داشت. این یافته نشان می‌دهد که صرف اجتماعی بودن برای شکل‌گیری شفقت کافی نیست، بلکه کیفیت سازمان‌دهی هیجان و مرزهای روان‌شناختی در روابط نیز اهمیت دارد. فرد برون‌گرایی که در عین تمایل به ارتباط با دیگران، از تمایز‌یافتگی بالایی برخوردار است، می‌تواند بدون وابستگی افراطی یا هم‌آمیختگی هیجانی، روابط نزدیک و حمایت‌گرانه برقرار کند. در نظریه نظام‌های خانواده، تمایز‌یافتگی خود به توانایی حفظ تعادل میان صمیمیت و استقلال اشاره دارد (Calatrava et al., 2022). بنابراین، می‌توان گفت که تمایز‌یافتگی خود کیفیت اثر برون‌گرایی بر رفتارهای شفقت‌آمیز را ارتقا می‌دهد؛ زیرا فرد علاوه

بر برخورداری از آمادگی برای تعامل اجتماعی، از ثبات هیجانی و استقلال روان‌شناختی بیشتری در روابط برخوردار است.

از میان ابعاد شخصیت، توافق‌پذیری قوی‌ترین اثر مستقیم را بر شفقت نسبت به بشریت نشان داد. این یافته با ماهیت مفهومی توافق‌پذیری کاملاً همسو است. توافق‌پذیری با همدلی، اعتماد، همکاری، گذشت، توجه به دیگران و تمایل کمتر به تعارض همراه است و بنابراین انتظار می‌رود افرادی که در این ویژگی نمره بالاتری دارند، نسبت به نیازها و رنج‌های دیگران حساس‌تر باشند. پژوهش‌های انجام‌شده در چارچوب پنج عامل شخصیت نشان داده‌اند که توافق‌پذیری یکی از مهم‌ترین صفات مرتبط با گرایش‌های مراقبتی و شفقت‌آمیز است (Yang et al., 2023). همچنین، مطالعات حوزه شفقت تأکید کرده‌اند که جهت‌گیری حمایت‌گرانه نسبت به دیگران مستلزم توانایی دیدن نیاز دیگری و کاهش تمرکز انحصاری بر منافع شخصی است (Miller & Verhaeghen, 2022). بنابراین، اثر نسبتاً قوی توافق‌پذیری در پژوهش حاضر را می‌توان نشانه‌ای از پیوند نزدیک ساختاری این صفت با شفقت نسبت به بشریت دانست.

اثر غیرمستقیم توافق‌پذیری از طریق تمایز‌یافتگی خود نیز مثبت و معنادار بود. این نتیجه نشان می‌دهد که بخشی از تأثیر توافق‌پذیری بر شفقت ممکن است از طریق شیوه تنظیم روابط و هیجان‌ها عمل کند. فرد توافق‌پذیر در صورتی که از تمایز‌یافتگی کافی برخوردار باشد، می‌تواند بدون از دست دادن استقلال روان‌شناختی به نیازهای دیگران پاسخ دهد. این نکته از آن جهت اهمیت دارد که توجه به دیگران در غیاب مرزهای مناسب ممکن است به وابستگی، فداکاری افراطی یا هم‌آمیختگی هیجانی منجر شود، در حالی که شفقت سازگارانه مستلزم حفظ هم‌زمان مراقبت از دیگران و ثبات خود است. شواهد نشان داده‌اند که تمایز‌یافتگی خود با کیفیت بهتر روابط و سازگاری هیجانی ارتباط دارد (Calatrava et al., 2022; Seyedmajidi et al., 2022).

2025). در نتیجه، تمایز یافتگی می‌تواند سازوکاری باشد که از طریق آن

گرایش اجتماعی مثبت ناشی از توافق‌پذیری به رفتارهای شفقت‌آمیز متعادل و پایدار تبدیل می‌شود.

در پژوهش حاضر، گشودگی به تجربه اثر مستقیم معناداری بر شفقت نسبت به بشریت نداشت و مسیر غیرمستقیم آن از طریق تمایز یافتگی خود نیز معنادار نبود. این یافته نشان می‌دهد که انعطاف شناختی، علاقه به تجربه‌های جدید و پذیرش ایده‌های متفاوت، لزوماً به تنهایی به افزایش شفقت نسبت به انسان‌ها منجر نمی‌شود. اگرچه گشودگی می‌تواند با پذیرش دیدگاه‌های متفاوت و تنوع شناختی همراه باشد، شفقت علاوه بر انعطاف فکری، نیازمند انگیزش بین‌فردی، حساسیت نسبت به رنج و آمادگی برای حمایت از دیگران است. بنابراین، ممکن است رابطه گشودگی با شفقت وابسته به حضور متغیرهای دیگری مانند همدلی، ارزش‌های اخلاقی یا نگرش‌های اجتماعی باشد. مطالعات مربوط به پنج عامل شخصیت نیز نشان داده‌اند که ارتباط ابعاد شخصیت با سازه‌های شفقت‌آمیز یکسان نیست و برخی ابعاد، به‌ویژه توافق‌پذیری و برون‌گرایی، روابط باثبات‌تری با شاخص‌های بین‌فردی نشان می‌دهند (Yang et al., 2023). از این رو، عدم معناداری گشودگی در مدل حاضر می‌تواند نشان‌دهنده اختصاصی بودن مسیرهای شخصیتی منتهی به شفقت باشد.

وظیفه‌شناسی نیز اثر مستقیم معناداری بر شفقت نسبت به بشریت نداشت، اما اثر غیرمستقیم آن از طریق تمایز یافتگی خود مثبت و معنادار بود. این الگو یکی از یافته‌های قابل توجه پژوهش حاضر است و نشان می‌دهد که وظیفه‌شناسی احتمالاً مستقیماً به شفقت منجر نمی‌شود، بلکه زمانی می‌تواند به رفتارها و نگرش‌های شفقت‌آمیز مرتبط شود که با توانایی مناسب در خودتنظیمی و حفظ انسجام روان‌شناختی همراه باشد. وظیفه‌شناسی عمدتاً با نظم، مسئولیت‌پذیری، کنترل تکانه و هدفمندی مرتبط است. این ویژگی‌ها

ممکن است زمینه رشد تمایز یافتگی را فراهم کنند، زیرا فرد وظیفه‌شناس قادر است رفتارهای خود را بر اساس اصول نسبتاً پایدار تنظیم کند و در برابر فشارهای هیجانی کنترل بیشتری نشان دهد. یافته‌های پژوهش‌های پیشین نیز ارتباط میان صفات شخصیت، خودتنظیمی و ظرفیت‌های شفقت‌آمیز را تأیید کرده‌اند (Özer, 2022; Zavardeh et al., 2024). بنابراین، اثر وظیفه‌شناسی بر شفقت ممکن است بیشتر فرایندی و غیرمستقیم باشد تا مستقیم.

یکی از مهم‌ترین یافته‌های پژوهش حاضر، اثر مستقیم مثبت و نسبتاً قوی تمایز یافتگی خود بر شفقت نسبت به بشریت بود. این نتیجه نشان می‌دهد که افرادی که بهتر قادرند میان افکار و هیجان‌های خود تمایز برقرار کنند، موضع شخصی خود را در روابط حفظ کنند و بدون گسلس یا هم‌آمیختگی افراطی با دیگران ارتباط برقرار کنند، سطح بالاتری از شفقت نسبت به بشریت نشان می‌دهند. این یافته با مبانی نظری تمایز یافتگی همخوان است. فرد تمایز یافته می‌تواند در مواجهه با رنج دیگران، از یک سو ارتباط هیجانی خود را حفظ کند و از سوی دیگر، آن‌چنان در هیجان‌های دیگری غرق نشود که توانایی پاسخ‌دهی سازنده خود را از دست بدهد. مطالعات پیشین نیز نشان داده‌اند که تمایز یافتگی خود با کارکرد هیجانی بهتر، اضطراب کمتر و کیفیت مطلوب‌تر روابط بین‌فردی همراه است (Calatrava et al., 2022; Dolz-Del-Castellar & Oliver, 2021). همچنین، در مطالعات داخلی ارتباط مثبت میان تمایز یافتگی خود و سازه‌های شفقت‌آمیز گزارش شده است (Dabbagh et al., 2023).

نتایج مربوط به نقش میانجی تمایز یافتگی خود نیز نشان داد که این سازه یکی از مکانیسم‌های کلیدی در تبدیل ویژگی‌های شخصیت به پیامدهای بین‌فردی است. تمایز یافتگی خود در روابط چهار صفت روان‌رنجورخویی، برون‌گرایی، توافق‌پذیری و وظیفه‌شناسی با شفقت نسبت به بشریت نقش

میانجی داشت. این یافته با پژوهش‌هایی همسو است که شخصیت را با تمایز یافتگی مرتبط دانسته‌اند (Aysham & Mousavipour, 2023) و همچنین با مطالعاتی که بر نقش تنظیم هیجان، خودآگاهی و خودتنظیمی در شکل‌گیری شفقت تأکید کرده‌اند (Miller & Verhaeghen, 2022; Neff, 2023). بر این اساس، صفات شخصیت را نمی‌توان تنها به‌عنوان پیش‌بین‌های مستقیم رفتارهای اجتماعی در نظر گرفت، بلکه اثر آنها ممکن است از طریق نحوه پردازش هیجان‌ها، مدیریت روابط و حفظ انسجام هویت فردی منتقل شود. این نتیجه اهمیت استفاده از مدل‌های فرایندی را در مطالعه شفقت برجسته می‌کند.

در مجموع، یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که شفقت نسبت به بشریت را باید محصول تعامل میان ویژگی‌های نسبتاً پایدار شخصیت و ظرفیت‌های تنظیم‌کننده روان‌شناختی دانست. توافق‌پذیری و برون‌گرایی از طریق فراهم کردن زمینه‌های اجتماعی مثبت، به افزایش شفقت کمک می‌کنند، در حالی که اثر روان‌رنجورخویی پیچیده‌تر است و بسته به مسیر مستقیم یا غیرمستقیم می‌تواند جهت‌های متفاوتی داشته باشد. وظیفه‌شناسی نیز زمانی با شفقت ارتباط پیدا می‌کند که از طریق تمایز یافتگی خود عمل کند. در این میان، تمایز یافتگی خود نه تنها یک پیش‌بین مستقیم شفقت، بلکه یک سازوکار واسطه‌ای مهم میان شخصیت و شفقت است. این یافته با دیدگاه‌هایی هماهنگ است که شفقت را حاصل ترکیب آگاهی از خود، تنظیم هیجان، فراروی از تمرکز افراطی بر خود و توانایی حفظ ارتباط سالم با دیگران می‌دانند (Miller & Verhaeghen, 2022). همچنین، پژوهش‌هایی که شفقت را با بهزیستی و روابط انسانی سالم مرتبط دانسته‌اند، از اهمیت این ظرفیت در سازگاری فردی و اجتماعی حمایت می‌کنند (Ghorbani et al., 2022; Kahana et al., 2021).

پژوهش حاضر با محدودیت‌هایی همراه بود که باید در تفسیر نتایج مورد توجه قرار گیرند. نخست، ماهیت مقطعی و همبستگی پژوهش امکان استنباط روابط علیّ قطعی میان ویژگی‌های شخصیت، تمایز یافتگی خود و شفقت نسبت به بشریت را محدود می‌کند و روابط مشاهده‌شده صرفاً در چارچوب مدل نظری پژوهش قابل تفسیر هستند. دوم، جامعه پژوهش محدود به دانشجویان دانشگاه‌های شهر تهران بود و از این رو تعمیم یافته‌ها به سایر گروه‌های سنی، دانشجویان سایر مناطق جغرافیایی و جمعیت عمومی باید با احتیاط انجام شود. سوم، تمامی متغیرها با استفاده از ابزارهای خودگزارشی اندازه‌گیری شدند و بنابراین احتمال تأثیر سوگیری مطلوبیت اجتماعی، خطاهای یادآوری و سبک پاسخ‌دهی وجود دارد. چهارم، اگرچه مدل حاضر چند متغیر مهم روان‌شناختی را دربر گرفت، عوامل دیگری مانند همدلی، سبک دلبستگی، تنظیم هیجان، ارزش‌های اخلاقی، حمایت اجتماعی و ویژگی‌های فرهنگی نیز می‌توانند در شکل‌گیری شفقت نسبت به بشریت نقش داشته باشند و در مدل حاضر بررسی نشدند.

پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده روابط میان ویژگی‌های شخصیتی، تمایز یافتگی خود و شفقت نسبت به بشریت با استفاده از طرح‌های طولی بررسی شود تا امکان ارزیابی دقیق‌تر جهت روابط و تغییرات این سازه‌ها در طول زمان فراهم گردد. همچنین، انجام پژوهش در گروه‌های مختلف سنی، شغلی و فرهنگی و مقایسه نتایج میان دانشجویان دانشگاه‌های مناطق مختلف می‌تواند به ارزیابی قابلیت تعمیم مدل کمک کند. استفاده هم‌زمان از ابزارهای خودگزارشی، ارزیابی‌های رفتاری، گزارش افراد نزدیک و روش‌های کیفی نیز می‌تواند دقت اندازه‌گیری متغیرها را افزایش دهد. پیشنهاد می‌شود در مدل‌های آینده متغیرهایی مانند همدلی، تنظیم هیجان، سبک‌های دلبستگی، حمایت اجتماعی، ذهن‌آگاهی و ارزش‌های نوع‌دوستانه نیز به‌عنوان میانجی یا تعدیل‌گر بررسی شوند. همچنین، مقایسه مدل در زنان و مردان و گروه‌های تحصیلی

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

تشکر و قدردانی

از تمامی کسانی که در طی مراحل این پژوهش یاری رساندند تشکر و قدردانی می‌گردد.

References

- Akinci, İ., & Gençöz, T. (2025). How Do Grandiose and Vulnerable Narcissism Relate to Psychological Symptoms? The Role of Emotions. *Psychological Reports*, 128(5), 3108-3128. <https://doi.org/10.1177/00332941231197167>
- Almasi Koupayi, M., & Khaleghipour, S. (2025). The Mediating Role of Self-Compassion and Mentalization in the Relationship of Idealistic Expectations and Alexithymia with Narcissism in Men. *Behavioral Sciences Research*, 23(3), 486-506.
- Aysham, M. H., & Mousavipour, S. (2023). Predicting Differentiation of Self Based on Personality Dimensions and Religiosity. *Islam and Psychological Research*, 9(20), 129-148.
- Behrouzizadeh, H., Chalmeh, R., & Khorramdel, K. (2023). Predicting Self-Objectification Based on Self-Compassion and Narcissism in Women Seeking Cosmetic Surgery. *Bandar Abbas*.
- Biberdzic, M., Tan, J., & Day, N. J. S. (2023). 'It's Not You, It's Me': Identity Disturbance as the Main Contributor to Interpersonal Problems in Pathological Narcissism. *Borderline personality disorder and emotion dysregulation*, 10(1), 3. <https://doi.org/10.1186/s40479-022-00209-6>
- Calatrava, M., Martins, M. V., Schweer-Collins, M., Duch-Ceballos, C., & Rodríguez-González, M. (2022). Differentiation of Self: A Scoping Review of Bowen Family Systems Theory's Core Construct. *Clinical psychology review*, 91, 102101. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2021.102101>
- Dabbagh, M., Mahmoudjanlou, M., & Farzi, H. (2023). Examining the Relationship between Differentiation of Self and Self-Compassion among Married Students.
- Dodson, S. J., & Heng, Y. T. (2022). Self-Compassion in Organizations: A Review and Future Research Agenda. *Journal of Organizational Behavior*, 43, 168-196. <https://doi.org/10.1002/job.2556>
- Dolz-Del-Castellar, B., & Oliver, J. (2021). Relationship between Family Functioning, Differentiation of Self and Anxiety in Spanish Young Adults. *PLoS One*, 16(3), e0246875. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0246875>
- Freund, V. L., Peeters, F., Meesters, C., Geschwind, N., Lemmens, L. H. J. M., Bernstein, D. P., & Lobbstaël, J. (2022). Narcissistic Traits and Compassion: Embracing Oneself While Devoiding Others. *Frontiers in psychology*, 13, 914270. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.914270>
- Ghaderi Baghejan, K. (2022). *Structural Modeling of Self-Harm, Suicide, and High-Risk Behaviors among Youth in Tehran*

مختلف می‌تواند مشخص سازد که آیا ساختار روابط میان متغیرها در زیرگروه‌های مختلف یکسان است یا خیر.

با توجه به نقش مستقیم و واسطه‌ای تمایزافتگی خود، پیشنهاد می‌شود مراکز مشاوره دانشگاهی در برنامه‌های ارتقای سلامت روان دانشجویان، آموزش مهارت‌های مرتبط با شناخت و تنظیم هیجان، حفظ مرزهای روان‌شناختی، کاهش واکنش‌پذیری هیجانی و تقویت توانایی حفظ موضع شخصی در روابط را مدنظر قرار دهند. همچنین، می‌توان از کارگاه‌های گروهی مبتنی بر مهارت‌های ارتباطی، همدلی، خودآگاهی و حل تعارض برای تقویت شفقت نسبت به دیگران استفاده کرد. از آنجا که برخی ابعاد شخصیت با شفقت رابطه مستقیم یا غیرمستقیم داشتند، طراحی مداخلات یکسان برای همه دانشجویان احتمالاً کارآمدی محدودی خواهد داشت و بهتر است برنامه‌های آموزشی بر اساس تفاوت‌های فردی و الگوهای شخصیتی تنظیم شوند. همچنین، دانشگاه‌ها می‌توانند با ایجاد فرصت‌های مشارکت داوطلبانه، فعالیت‌های گروهی، برنامه‌های حمایت همسالان و پروژه‌های اجتماعی، زمینه تجربه عملی رفتارهای شفقت‌آمیز و مسئولیت‌پذیری اجتماعی را برای دانشجویان فراهم کنند.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

حمایت مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

- Rejection: The Impact of Adult Attachment. *Frontiers in psychology*, 12, 679168. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.679168>
- Sarafraz, M. R., Amirbeigi, M., Ghasemi, O., & Firouzabadi, A. (2021). The Continuum Hypothesis of Narcissism, Self-Worth, and Self-Compassion. *Jiroft*.
- Set, Z. (2021). Mediating Role of Narcissism, Vulnerable Narcissism, and Self-Compassion in the Relationship between Attachment Dimensions and Psychopathology. *Alpha Psychiatry*, 22(3), 147-152.
- Seyedmajidi, S., Salehi, K., Madani, Y., & Shahmoradi, S. (2025). A Qualitative Study of the Conditions of Differentiation of Self in Iranian Families. *Counseling Culture and Psychotherapy*, 16(62), 1-36.
- Sharpe, E. E., Schofield, M. B., Roberts, B. L. H., Kamal, A., & Maratos, F. A. (2024). Exploring the Role of Compassion, Self-Criticism and the Dark Triad on Obesity and Emotion Regulation. *Current Psychology*, 43(13), 11972-11982. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-05319-0>
- Tahmasebi, M., Baradaran, M., & Mirzaei, M. (2021). Moderating Role of Social Support in the Relationship between Interpersonal Sensitivity and Cyber Addiction.
- van Schie, C. C., Jarman, H. L., Reis, S., & Grenyer, B. F. S. (2021). Narcissistic Traits in Young People and How Experiencing Shame Relates to Current Attachment Challenges. *BMC psychiatry*, 21(1), 246. <https://doi.org/10.1186/s12888-021-03249-4>
- Yang, F., Hagiwara, C., Kotani, T., Hirao, J., & Oshio, A. (2023). Comparing Self-Esteem and Self-Compassion: An Analysis within the Big Five Personality Traits Framework. *Frontiers in psychology*, 14, 1302197. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1302197>
- Yu, Q., Ren, Y., Zuo, C., Qiu, S., Zhang, F., Guo, S., & Huang, S. (2025). Is Narcissism Always Bad? Allostatic Load Moderates the Different Relationships between Grandiose and Vulnerable Narcissism and Adolescents' Interpersonal Adaptation. *Personality and individual differences*, 246, 113340. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2025.113340>
- Zavardeh, S. Z. M., Ashoori, M., & Bazzazian, S. (2024). Self-Compassion in the Relationship between Personality Traits and Bedtime Procrastination. Shahid Sadoughi University of Medical Sciences
- Based on Dark Traits, Vulnerable Dark Traits, and DSM-5 Proposed Pathological Personality Traits with the Mediation of Shame and Guilt Capacity Allameh Tabataba'i University, Department of Clinical Psychology]. Tehran.
- Ghorbani, V., Mohammadpour, M., Foroughi, A. A., Mohebban, F., Derakhshani, M., & Soltanabadi, S. (2022). Psychometric Properties of the Persian Short Revised Version of the Compassionate Love Scale for Humanity. *Cognitive Psychology and Psychiatry*, 9(1), 95-105.
- Hosack, L. L., Welton, G. L., & Homan, K. J. (2023). Differentiation of Self and Internal Distress: The Mediating Roles of Vulnerable Narcissism and Maladaptive Perfectionism. *Clinical Social Work Journal*, 51, 65-75. <https://doi.org/10.1007/s10615-022-00851-1>
- Jauk, E., Breyer, D., Kanske, P., & Wakabayashi, A. (2021). Narcissism in Independent and Interdependent Cultures. *Personality and individual differences*, 177, 110716. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2021.110716>
- Kahana, E., Bhatta, T. R., Kahana, B., & Lekhak, N. (2021). Loving Others: The Impact of Compassionate Love on Later-Life Psychological Well-Being. *The Journals of Gerontology: Series B*, 76(2), 391-402. <https://doi.org/10.1093/geronb/gbaa188>
- Kampe, L., Bohn, J., Remmers, C., & Hörz-Sagstetter, S. (2021). It's Not That Great Anymore: The Central Role of Defense Mechanisms in Grandiose and Vulnerable Narcissism. *Frontiers in Psychiatry*, 12, 661948. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.661948>
- Milia, C., Kolubinski, D. C., & Spada, M. M. (2021). The Effects of Self-Critical Rumination on Shame and Stress: An Experimental Study. *Behavioural and Cognitive Psychotherapy*, 49(3), 272-286. <https://doi.org/10.1017/S1352465820000727>
- Miller, J. D., Lynam, D. R., Hyatt, C. S., & Campbell, W. K. (2021). Controversies in Narcissism. *Annual Review of Clinical Psychology*, 17, 329-356.
- Miller, J. T., & Verhaeghen, P. (2022). Mind Full of Kindness: Self-Awareness, Self-Regulation, and Self-Transcendence as Vehicles for Compassion. *BMC psychology*, 10(1), 188. <https://doi.org/10.1186/s40359-022-00888-4>
- Mousavi, A. A., & Khaleghipour, S. (2024). The Mediating Role of Self-Compassion in the Relationship of Self-Esteem, Emotional Maturity, and Behavioral Patterns with Narcissism in Couples. *Islamic Research Journal of Women and Family*, 12(1), 1-15.
- Neff, K. D. (2023). Self-Compassion: Theory, Method, Research, and Intervention. *Annual review of psychology*, 74, 193-218. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-032420-031047>
- Noforosti, A., Moradi, H., & Amshkani, M. (2024). Self-Compassion in Iran: Predicting Self-Compassion Based on Demographic Factors. *Rooyesh-e-Ravanshenasi Journal*, 13(12), 205-214.
- Özer, E. (2022). Five Factor Personality Traits in Self-Compassion, Coping Strategies and Communication Skills. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 12(64), 131-153. <https://doi.org/10.17066/tpdrd.1096027>
- Ponzone, S., Beomonte Zobel, S., Rogier, G., & Velotti, P. (2021). Emotion Dysregulation Acts in the Relationship between Vulnerable Narcissism and Suicidal Ideation. *Scandinavian journal of psychology*, 62, 468-475. <https://doi.org/10.1111/sjop.12730>
- Reis, S., Huxley, E., Eng Yong Feng, B., & Grenyer, B. F. S. (2021). Pathological Narcissism and Emotional Responses to